

İKONİK POP ART MOBİLYALARININ GÜNÜMÜZ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KRİTERLERİYLE YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

RE-EVALUATING ICONIC POP ART FURNITURE THROUGH CONTEMPORARY SUSTAINABILITY CRITER

Ayşenur KANDEMİR

Arş. Gör. Dr., İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, İç Mimarlık (İngilizce) Bölümü, İstanbul, Türkiye

e-posta: aysenur.kandemir@nisantasi.edu.tr; ORCID ID: 0000-0002-9558-2984

Özet

Bu çalışma, Pop Art akımının mobilya tasarımına yansımalarını sürdürülebilirlik ilkeleri bağlamında incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın kapsamını, 1960'lar ve 1970'lerde ortaya çıkan Pop Art akımının estetik anlayışıyla oluşturulan ikonik oturma elemanları oluşturmaktadır. Bu kapsamda Pop Art akımının; malzeme, form ve üretim teknikleri bakımından mobilya tasarımına nasıl yön verdiği ve bu tasarımların günümüz sürdürülebilirlik kriterleri çerçevesinde nasıl yeniden değerlendirilebileceğinin ortaya koyması hedeflenmiştir. Çalışma, Pop Art'ın estetik bir akım olmanın ötesinde güncel tasarım yaklaşımları için bir kaynak olabileceği varsayımına dayanmaktadır. Araştırma yöntemi olarak nitel bir yaklaşım benimsenmiş; doküman analizi ve karşılaştırmalı analiz yöntemleri kullanılmıştır. Bu bağlamda öncelikle literatür taraması yapılarak mobilya tasarımında sürdürülebilir yaklaşımlar ve Pop Art akımının tarihsel ve kültürel arka planı incelenmiştir. Ardından Pop Art döneminin ikonik mobilyalarından Panton Chair, Blow Chair, Spotty Chair, Libro, Molar Sofa ve Bocca Sofa örnekleri seçilmiş; bu örnekler biçim, malzeme, üretim tekniği, ergonomi ve sürdürülebilirlik potansiyeli açısından karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Bu yöntem, Pop Art estetiği ile günümüz sürdürülebilir tasarım ilkeleri arasındaki etkileşimi sistematik biçimde ortaya koymayı sağlamıştır. Bulgular, Pop Art mobilyalarının parlak renkler, organik ve kitsch formlar ile petrokimya kökenli malzemeler kullanarak dönemin tüketim kültürünü yansıttığını ancak modülerlik, tamir edilebilirlik ve geri dönüştürülmüş/biyobazlı malzemelerle üretim gibi stratejilerle günümüz döngüsel tasarım ilkelerine uyarlanabileceğini göstermektedir. Bu ikonların heykelsi form ve deneyim odaklı tasarımları, kullanıcıyla daha uzun süreli bir bağ kurarak ürün ömrünü uzatma potansiyeline sahiptir. Sonuç olarak çalışma, Pop Art'ın mobilya tasarımındaki estetik ve kavramsal mirasının, sürdürülebilirlik perspektifiyle yeniden yorumlanabileceğini ve bu yaklaşımın tasarımcılara tarihsel ve yenilikçi bir perspektif sunduğunu vurgulamaktadır. Bu sayede geçmişin radikal tasarım ikonları, geleceğin çevre dostu üretim ve kullanım stratejileriyle birleşerek sürdürülebilirlik alanında yaratıcı bir platform işlevi görebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Pop Art, Mobilya Tasarımı, Sürdürülebilirlik, Malzeme, İç Mekân

Abstract

This study aims to examine the reflections of the Pop Art movement on furniture design within the framework of sustainability principles. The scope of the research comprises iconic seating elements created in the 1960s and 1970s under the aesthetic influence of Pop Art. In this context, the study seeks to reveal how the Pop Art movement shaped furniture design in terms of materials, form, and production techniques, and how these designs can be re-evaluated according to today's sustainability criteria. The research is based on the assumption that Pop Art, beyond being merely an aesthetic movement, can serve as a valuable resource for contemporary design approaches. A qualitative research approach was adopted, employing document analysis and comparative analysis methods. Accordingly, a literature review was first conducted to investigate sustainable approaches in furniture design as well as the historical and cultural background of the Pop Art movement. Subsequently, iconic Pop Art furniture pieces such as the Panton Chair, Blow Chair, Spotty Chair, Libro, Molar Sofa, and Bocca Sofa were selected and comparatively analyzed in terms of form, material, production technique, ergonomics, and sustainability potential. This method allowed for a systematic exploration of the interaction between Pop Art aesthetics and contemporary sustainable design principles. The findings show that Pop Art furniture, with its bright colors, organic and kitsch forms, and petrochemical-based materials, reflected the consumer culture of its era but can be adapted to today's circular design principles through strategies such as modularity, repairability, and the use of recycled or bio-based materials. The sculptural forms and experience-oriented designs of these icons also have the potential to extend product lifespans by fostering a longer-lasting bond between user and object. In conclusion, the study highlights that the aesthetic and conceptual legacy of Pop Art in furniture design can be reinterpreted from a sustainability

perspective, offering designers both historical and innovative insights. In this way, the radical design icons of the past can converge with today's environmentally friendly production and consumption strategies, functioning as a creative platform for sustainability.

Keywords: Pop Art, Furniture Design, Sustainability, Material, Interior Design

Giriş

Son yıllarda sürdürülebilirlik kavramı, enerji ve çevre politikalarının yanı sıra üretim ve tüketim sektörlerinin de merkezinde yer almaya başlamıştır. Bu dönüşümden en fazla etkilenen alanlardan biri de mobilya endüstrisidir. Günümüzde mobilyalar, artan üretim hızı ve değişen kullanıcı beklentileri nedeniyle kısa süreli tüketim nesnelerine dönüşmüş; bu durum doğal kaynakların tükenmesini hızlandırmış ve atık sorunlarını derinleştirmiştir (Ekmekçioğlu, 2024: 688). Sürdürülebilir ürün tasarımında, estetik ya da işlevin yanı sıra malzemenin elde edilmesinden üretim sürecine, kullanım ömründen geri dönüşümüne kadar tüm aşamaların çevre dostu bir şekilde ele alınması gerekmektedir. Özellikle hammaddesi çevreye zarar vermeyen, kullanım ömrü dolduğunda kolayca geri dönüştürülebilen ekolojik malzemeler bu yaklaşımın temelini oluşturmaktadır (Şahin, 2018: 55).

Mobilya, tarih boyunca sadece işlevsel bir eşya olmamış; mekânı biçimlendiren, kullanıcıyla iletişim kuran ve dönemin kültürel kodlarını yansıtan bir unsur olmuştur. Bu nedenle tasarımcıların kararları her dönemin ekonomik koşullarından, sanatsal eğilimlerinden ve toplumsal beklentilerinden etkilenmiştir. Farklı akımlar, mobilyanın formunu, malzemesini ve kullanım amacını dönüştürerek ona yeni işlevler yüklemiştir (Özkader ve Söğüt, 2025: 48). Endüstri Devrimi sonrasında hız kazanan seri üretim teknikleri ve plastik gibi sentetik malzemelerin sunduğu avantajlar, yirminci yüzyıl ortalarında mobilya sektörüne yön veren başlıca etkenlerden biri olmuştur. Ancak doğada uzun süre varlığını sürdüren bu malzemeler, zamanla ekolojik kaygıların ve alternatif malzeme arayışlarının temel nedeni hâline gelmiştir (Güneş ve Demirarslan, 2020: 81).

Bu tarihsel arka plan içerisinde Pop Art akımı, tasarım alanında tüketim kültürünü eleştiren ve ondan beslenen bir kırılma noktası olarak öne çıkmaktadır. 1950'lerin ikinci yarısında İngiltere ve Amerika'da birbirinden bağımsız biçimlerde gelişen Pop Art, II. Dünya Savaşı sonrası ekonomik refahın ve popüler kültürün yarattığı yeni yaşam tarzının bir yansıması olarak ortaya çıkmıştır. Reklam, medya imgeleri, gündelik nesneler ve seri üretim ürünleri üzerinden ürettiği ironik yaklaşımla popüler kültürün kodlarını dönüştüren bu akım, kısa sürede mobilya tasarımına da sirayet etmiştir (Benlioğlu ve Yörük, 2025: 108). Dönemin mobilyaları parlak renkleri, alışılmadık formları, plastik ve akrilik gibi sentetik malzemeleriyle tüketici toplumunun sembolik yansımaları hâline gelmiştir (Çiftçi ve Demirarslan, 2021: 1616).

Pop Art akımının mobilya tasarımındaki karşılığı, bugünün sürdürülebilirlik tartışmaları açısından kritik bir referans noktası oluşturmaktadır. Zira dönemin mobilya tasarımında malzeme ve üretim anlayışı, hızlı tüketim kültürünün simgesiyken; günümüz tasarım ortamı bu tür ürünleri çevre dostu malzemeler ve döngüsel tasarım ilkeleriyle oluşturma arayışındadır. Bu makalede, Pop Art akımı çerçevesinde tasarlanan mobilyalar sürdürülebilirlik perspektifinden değerlendirilecek; dönemin estetik, işlevsel ve malzeme tercihleri bugünün sürdürülebilir tasarım yaklaşımlarıyla karşılaştırılacaktır. Araştırmanın hedefi, Pop Art akımı ile oluşturulmuş mobilya tasarımlarının güncel sürdürülebilirlik kriterleriyle ilişkilendirilerek malzeme ve üretim boyutunda yeni bir değerlendirme çerçevesi sunulmasıdır. Özellikle 1950'li ve 1960'lı yıllarda Verner Panton, Eero Aarnio ve Joe Colombo tarafından tasarlanmış ikonik Pop Art mobilyalarının form, malzeme ve üretim teknikleri çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır.

Pop Art dönemi mobilyaları, tasarım tarihinin yanı sıra tüketim kültürü ve seri üretim yaklaşımının simgesel temsilleri olması bakımından önem taşımaktadır. Ancak bu mobilyaların

ortaya çıktığı dönemde çevresel sürdürülebilirlik kaygılarının bugünkü kadar öne çıkmamış olması, kullanılan malzemelerin doğaya uzun vadeli etkilerinin göz ardı edilmesine neden olmuştur. Bu nedenle Pop Art mobilyaların, güncel sürdürülebilirlik ilkeleriyle yeniden değerlendirilmesi tasarım tarihi literatürüne katkı sağlayacak ve tasarımcılara yeni bir perspektif sunacaktır.

Bu çalışmada, Pop Art akımının mobilya tasarımına yansımalarını sürdürülebilirlik bağlamında incelemek için nitel bir araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Çalışma kapsamında öncelikle literatür taramasıyla mobilya tasarımında sürdürülebilirlik yaklaşımları ele alınmış ve çalışmanın çerçevesi oluşturulmuştur. Ardından doküman analizi yöntemiyle Pop Art akımının tarihsel gelişimi ve mobilya tasarımına etkisi incelenmiş; Panton Chair, Blow Chair, Spotty Chair, Molar Sofa ve Bocca Sofa gibi ikonik örnekler seçilerek biçim, malzeme, üretim tekniği ve sürdürülebilirlik potansiyeli bakımından karşılaştırmalı analiz yapılmıştır.

Mobilya Tasarımında Sürdürülebilirlik

Günümüzde sürdürülebilirlik kavramı, sadece enerji ve çevre politikalarının değil tasarım, üretim ve tüketim sektörlerinin de merkezinde yer almaktadır. Mobilya endüstrisi de bu değişimden etkilenmiş; hızla değişen üretim ve tüketim alışkanlıklarının bir sonucu olarak ısa ömürlü tüketim ürünlerine dönüşen mobilyalarla çevre sorunlarına katkıda bulunmuştur. Bu durum, mobilya sektöründe sürdürülebilirlik bilincinin geliştirilmesini ve tasarım sürecinin çevre dostu bir yaklaşımla yeniden ele alınmasını zorunlu kılmaktadır (Ekmekçioğlu, 2024: 688). Bu noktada sürdürülebilirlik, mobilya tasarımında yalnızca kavramsal bir hedef değil; ürünün yaşam döngüsünün tüm aşamalarını kapsayan bütünsel bir yaklaşım olarak öne çıkmaktadır. Bu bütünsel yaklaşım, mobilya tasarımında hammaddenin temininden üretim sürecine, kullanım ömründen bertarafına kadar tüm aşamalarda çevre dostu bir sistem oluşturmayı gerektirmektedir. Dolayısıyla sürdürülebilir mobilya tasarımında çevreye zarar vermeyen, kullanım ömrü sona erdiğinde kolayca geri dönüştürülebilir veya yeniden değerlendirilebilir malzemelerin tercih edilmesi, ekolojik tasarımın temel bileşenlerinden biri hâline gelmiştir (Şahin, 2018: 55). Mobilyanın tarih boyunca kimi zaman mekânın işlevini düzenleyen bir bileşen, kimi zaman bağımsız bir tasarım nesnesi, kimi zaman da kullanıcıyla iletişim kuran bir araç olması, sürdürülebilirlik ilkelerinin yalnızca malzeme seçiminde değil, kullanıcı-mobilya ilişkisi ve işlevsellik boyutunda da düşünülmesi gerektiğini göstermektedir (Özel ve Ürük, 2021: 590). Bu bağlamda sürdürülebilir mobilya tasarımı, yalnızca çevresel etkilerin azaltılmasıyla sınırlı kalmamakta; insanın doğayla kurduğu evrimsel ilişkinin mekânsal ölçekte yeniden kurulmasını da hedeflemektedir. Örneğin biyofili kuramı, bireyin doğal sistemlerle temasının zihinsel ve fiziksel iyilik hâlini desteklediğini ortaya koymakta; bu yaklaşım mobilyayı, kullanıcının mekân deneyimini iyileştiren aktif bir arayüz olarak konumlandırmaktadır (Kalay, 2024: 76).

Sanayi Devrimi'nden sonra ortaya çıkan yeni malzemeler ve seri üretim teknikleri, yirminci yüzyılın ortalarına gelindiğinde plastik gibi sentetik malzemeleri mobilya sektörünün merkezine girmesine yol açmıştır. Ancak doğada uzun yıllar yok olmayan bu malzemeler, zamanla ekolojik kaygıların ve alternatif malzeme arayışlarının en önemli nedenlerinden biri hâline gelmiştir (Güneş ve Demirarslan, 2020: 81). Bu nedenle sürdürülebilirlik, güncel bir trend değil, bu tarihsel sürecin doğal bir sonucudur ve bugünkü stratejilerin temelini oluşturmaktadır.

Günümüzde sürdürülebilir tasarım yaklaşımı, mobilya tasarımında sadece malzeme seçimiyle sınırlı kalmamakta; ürünün sökülmesi, yeniden tanımlanması, farklı kullanımlara uyarlanması ve nakliye sürecinin karbon ayak izini düşürecek biçimde planlanması gibi stratejileri de içermesini gerektirmektedir. Çevre ve insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkileri en aza indiren, ürünün kullanım ömrünü uzatan ve enerji ve hammadde tüketimini azaltan

tasarımlar, bu yaklaşımın özünü oluşturmaktadır (Canbolat, 2019: 37). Mobilya tasarımında sürdürülebilirlik yaklaşımı, tasarımcının yalnızca bugünkü koşullara değil, gelecekteki kullanıcı beklentilerine de yanıt vermesini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda tasarımcılar, üretimden imhaya kadar sürecin her aşamasını dikkate almalı; kararlarının temel ilkeleri olarak azaltma, yeniden kullanma ve geri dönüşümü benimsemelidir. Böylece ürün dayanıklılığı artarken çevresel etkiler de en aza indirilmektedir (Bulhaz, 2020: 276). Bu uygulamalar, Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun sürdürülebilir kalkınma anlayışına paralel olarak, ekonomik verimlilik, ergonomi, estetik, dayanıklılık ve malzeme-enerji tasarrufu gibi kriterlerin bütünleşik biçimde ele alınmasını gerektirmektedir (Bekar ve Kutlu, 2022: 425).

Sonuçta bu kriterler, yapıları çevrenin en küçük ama en görünür unsurları olan mobilyaların sürdürülebilir tasarımın somutlaşabileceği bir ölçek sunmasını sağlamaktadır. Kullanıcı ve mekân ilişkisini tanımlayan bu nesneler, estetik ve işlevselliğin yanı sıra çevresel sorumluluk bakımından da değerlendirilmelidir (Kalay, 2023: 253). Bu nedenle mobilya tasarımında sürdürülebilirlik, doğal kaynakların korunması, enerji verimliliği ve karbon ayak izinin azaltılması gibi kriterlerle birlikte tasarımın ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir.

Günümüzde iklim krizi ve kaynakların hızla tükenmesi gibi sorunlar, sürdürülebilir mobilya tasarımına ilişkin kavramsal çerçevenin önemini belirginleştirmiştir. Oysa bu sorunlar gündeme gelmeden önce, mobilya tasarımı ağırlıklı olarak dönemin moda ve sanat akımlarının etkisiyle biçimlenmiş; malzeme ve teknolojinin izin verdiği ölçüde form ve işlev kazanan tasarımlar ortaya çıkmıştır.

Pop Art Akımının Mobilya Tasarımına Yansımaları

İkinci Dünya Savaşı sonrasında dünya çapında yaşanan ekonomik yeniden yapılanma, üretim teknolojilerini ve tasarım anlayışlarını köklü bir biçimde dönüştürmüştür. Daha düşük maliyetle daha kaliteli ve hızlı üretim hedefi, mobilya sektöründe sentetik yapıştırıcılar, polyester, akrilik ve polietilen reçine gibi yeni malzemelerin geliştirilmesini beraberinde getirmiştir. Bu süreçte Modernizm, İskandinav Modernizmi, Uluslararası Stil, Minimalizm ve Pop Art gibi tasarım akımları öne çıkarak mobilya tasarımında yeni estetik ve işlevsel yaklaşımların oluşmasına zemin hazırlamıştır (Çiftçi ve Demirarslan, 2021: 1614). Bu dönemin yarattığı sentetik malzeme çeşitliliği ve seri üretim anlayışı, günümüz mobilya tasarımındaki sürdürülebilirlik tartışmaları bakımından önemli bir referans noktası oluşturmaktadır.

Pop Art, 1950'lerin ortasında İngiltere'de ve 1950'lerin sonunda Amerika'da, Soyut Dışavurumculuğa ve geleneksel sanat anlayışına bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. II. Dünya Savaşı sonrası refah ortamı, hızla artan tüketim alışkanlıkları ve popüler kültürün yükselişi, bu akımın oluşumuna ve yaygınlaşmasına olanak tanımıştır (Kalebek ve Öztürk, 2022: 20). Sanatçılar, Hollywood filmleri, reklamlar, ürün ambalajları, pop müzik ve çizgi romanlardan esinlenerek tüketim toplumunu eleştiren, ironi ve parodi içeren eserler ortaya koymuşlardır. Richard Hamilton'un Pop Art'ın özelliklerini "popüler, seri üretilen, düşük maliyetli, esprili, genç" gibi niteliklerle tanımlaması, akımın geniş kitlelere hitap eden kültürel ve ticari yönünü açıkça göstermektedir (Benlioğlu ve Yörük, 2025: 108).

Estetik ve düşünsel dönüşüm, kısa sürede mobilya tasarımına da yansımıştır. Pop Art dönemi mobilyaları, parlak renkleri, oyuncak benzeri formları ve alışılmadık malzeme kullanımıyla dönemin tüketim kültürünü ve toplumsal dönüşümünü yansıtmaktadır. Plastik ve diğer sentetik malzemeler, seri üretime olanak sağlaması ve düşük maliyeti nedeniyle bu dönemin mobilyalarında yaygın olarak tercih edilmiştir. Allen Jones'un plastik kadın figürlerinden ürettiği mobilyalar veya Paolo Lomazzi'nin "Joe" isimli beyzbol eldiveni şeklindeki koltuğu gibi örnekler, Pop Art'ın gündelik nesneleri ve popüler ikonları tasarıma taşımasının çarpıcı örnekleri arasında yer almaktadır (Çiftçi ve Demirarslan, 2021: 1616).

Verner Panton ve Eero Aarnio gibi tasarımcılar, Pop Art estetiğinin mobilya tasarımındaki en yenilikçi temsilcileri olmuştur. Bu tasarımcılar, geleneksel mobilya formlarını terk ederek organik ve antropomorfik biçimler geliştirmiş, kullanıcı-mobilya ilişkisini ön plana çıkaran tasarımlar ortaya koymuşlardır. Aarnio'nun küre ve doğadan esinlenen organik mobilyaları veya Panton'un farklı yüksekliklerle oturma elemanları düzenlemesi, mekânla bütünleşik ve deneyim odaklı bir yaklaşımı yansıtmaktadır (Akgün vd., 2020: 29). Bu tasarımlar, dönemin popüler kültürünü içselleştirirken aynı zamanda ergonomi, esneklik ve bireysel deneyim gibi kavramları da öne çıkarmıştır. Bu durum, Pop Art tasarımcılarının biçim ve malzemenin yanı sıra kullanıcı deneyimi bakımından da öncü bir yaklaşım benimsediklerini göstermekte; bu da sürdürülebilir tasarımın insan-merkezli yönüyle önemli bir paralellik oluşturmaktadır.

Pop Art'ın mobilya tasarımındaki etkisi estetik yenilikle sınırlı kalmamış, dönemin sosyal ve kültürel dinamiklerinin tasarım diline yansması bakımından da belirleyici olmuştur. Artan refah ve sosyal hareketlilik, bireylerin mobilya seçimlerini kimliklerini ifade etmenin bir aracı hâline getirmiştir. Bu bağlamda Pop Art dönemi mobilyaları, yalnızca gündelik yaşam nesnelerinin sanatsal bir yorumu değil, aynı zamanda tüketim çağına birey ve toplum arasındaki yeni ilişki biçimlerinin de görsel bir temsili olmuştur (Whiteley, 1987: 108; Açıcı, 2023: 263). Bu bağlamda çalışma, Pop Art mobilyalarının kimlik, tüketim ve estetik ekseninde kazandığı bu rolü analiz ederek, günümüzde sürdürülebilirlik odaklı tasarımın toplumsal ve kültürel boyutlarıyla nasıl ilişkilendirilebileceğine ışık tutmayı amaçlamaktadır.

Pop Art Mobilya Tasarımlarının Sürdürülebilirlik Bağlamında Analizi

Panton Chair, 1960'ların başında tasarlanıp 1967'de seri üretime geçen, tek parça plastikten üretilmiş ilk monoblok sandalye olarak mobilya tarihinde bir dönüm noktasıdır (Söğüt ve Eren, 2023: 646). Organik, akıcı formu ve parlak renkleriyle Pop Art'ın alışılmadık yönlerini yansıtan bu tasarım, dönemin geleneksel ahşap ve metal mobilya formlarından kopuşu temsil etmektedir. Bu kopuş, tasarımcıların yeni teknolojiler ve malzemelerle sınırları zorlamasına, tek kalıpta üretim gibi yenilikçi çözümler geliştirmesine ve Pop Art akımının estetik anlayışının mobilyaya taşınmasına olanak tanımıştır. Bu üretim anlayışı, sandalyenin kesintisiz ve kıvrımlı formunda kendini gösteri; iç mekânlarda heykelsi bir odak noktası yaratarak kullanıcıya alışılmış oturma deneyiminden farklı bir ergonomi sunmaktadır (Görsel 1).

Orijinal Panton Chair'in ilk üretimi, dönemin endüstriyel üretim koşullarına uygun olarak cam elyaf takviyeli polyesterden oluşturulmuştur (Fiell ve Fiell, 2024: 367). Bu malzeme yüksek mukavemet, düşük maliyet ve seri üretim avantajı sağlarken doğada çözünmemesi ve fosil yakıt kökenli olması nedeniyle günümüzde sürdürülebilirlik bakımından sorunlu kabul edilmektedir. Bu bakımdan sandalye, yirminci yüzyılın tüketim toplumu ve malzeme anlayışının bir örneği olarak nitelendirilebilir.

Bugünün tasarım yaklaşımıyla Panton Chair, çevre dostu malzemelerle yeniden yorumlanarak üretilebilir. Sandalyenin tek parça üretim sayesinde montaj gerektirmemesi mobilyanın yaşam döngüsü bakımından avantajlıdır. Bu avantaj, geri dönüştürülmüş plastikler, biyoplastikler veya doğal lif takviyeli kompozit malzemelerle üretim yapıldığında sürdürülebilir bir kimliğe sahip olabilir. Panton Chair, antropomorfik çizgileri ve eğrisel yapısı sayesinde kullanıcıya ergonomik konfor sunmaktadır. Sürdürülebilirlik açısından bu tür uzun ömürlü ve ergonomik ürünler, kullanıcıların ürünü daha uzun süre elinde tutmasına ve atık miktarının azalmasına katkıda bulunabilir. Bununla birlikte monoblok form, depolama ve taşıma maliyetlerini arttırma potansiyeline sahip olsa da sandalyelerin iç içe geçebilmesi bu maliyetlerin ve karbon ayak izinin artmasının önüne geçecektir.

Sonuç olarak, Panton Chair Pop Art akımının estetik anlayışının mobilya tasarımına yansıyan en önemli örneklerinden biridir. Aynı zamanda dönemin plastik ve seri üretim anlayışının, bugünün sürdürülebilirlik arayışlarına nasıl dönüştürülebileceğini tartışmak için güçlü bir zemin sunmaktadır. Bu sandalye aracılığıyla, geçmişin tasarım ikonlarının güncel malzeme teknolojileriyle yeniden yorumlanarak sürdürülebilir ikonlar hâline getirilebileceği gösterilmektedir.

Görsel 1: Panton Chair, Verner Panton (Fiell ve Fiell, 2024: 367).

1967 yılında Pop Art akımının etkisiyle ve PVC malzemenin kullanılmaya başlamasıyla şişme mobilyalar ortaya çıkmıştır. Bu mobilyalar, geleneksel sabit oturma elemanlarının aksine, hava doldurulabilen, gerekmediğinde havası boşaltılarak kaldırılabilen ve taşınabilen bir kullanım deneyimi sunmuştur (Canoğlu, 2012: 30). Bu tasarım anlayışının öncü örneklerinden biri, Gionatan De Pas, Donato D’Urbino ve Jonathan De Pas’in tasarladığı “Blow” adlı modelidir (Görsel 2). PVC’den üretilen bu koltuk, Pop Art’ın tüketim kültürüne gönderme yapan geçici karakterini doğrudan yansıtırken mobilyanın yalnızca işlevsel değil, bir gösteri nesnesi hâline gelmesine de katkıda bulunmuştur. Şişme mobilyalar, yumuşak ve esnek yüzeyleriyle kullanıcıya alışlagelenden farklı bir oturma deneyimi sunmaktadır. Bununla birlikte katlanabilir ve taşınabilir olmaları sayesinde Pop Art döneminde hareketlilik ve özgürlük kavramlarını da pekiştirmiştir.

PVC gibi petrokimya kökenli plastiklerden üretilen bu şişme sandalyeler Pop Art’ın radikal karakterini temsil etmektedir. Bu malzemeler düşük maliyetli, esnek ve seri üretime uygun olmaları nedeniyle tercih edilmiş ancak doğada çözünmemeleri, toksik katkı maddeleri içermeleri ve kısa kullanım ömürleri nedeniyle sürdürülebilirlik bakımından önemli sorunlar potansiyeline sahiptir. Bu noktada söz konusu tasarım ürünü, günümüz teknolojileriyle biyobazlı termoplastik poliüretan (TPU) gibi bir malzemeden üretildiğinde ekolojik açıdan yeniden değerlendirilebilir. Vinile alternatif olarak kullanılabilecek bu tür malzemeler, hava ile doldurulabilen tasarımın hafif ve modüler yapısını koruyarak nakliye ve depolama maliyetlerini düşürebilir, karbon ayak izini azaltabilir ve döngüsel tasarım prensiplerine uygun bir potansiyel sunabilir. Ayrıca şişme ürünlerin tamir edilerek yeniden kullanılabildiği takdirde ürün ömrünü uzatarak atık miktarını azaltma avantajı sağlayabilir.

Sonuç olarak bu şişme koltuk, Pop Art döneminin en radikal mobilya tiplerinden biri olmasına karşın, dönemin seri üretim ve tüketim odaklı malzeme anlayışının bugünün çevre dostu teknolojileriyle nasıl dönüştürülebileceğine dair güçlü bir örnek sunmaktadır. Bu özellikleri sayesinde Pop Art akımının estetik anlayışının sürdürülebilirlik açısından yeniden

nasıl yorumlanabileceğini göstermek için akademik ve tasarım bakımından önemli bir model oluşturmaktadır.

Görsel 2: Zonatta Blow, Paolo Lomazzi, Jonathan De Pas ve Donato D'Urbino (Fiell ve Fiell, 2024: 415).

1960'lı yıllarda Pop Art akımı, tasarım dünyasına renk ve imgenin yanı sıra malzeme ve üretim biçimlerinde de deneysel tasarımlar getirmiştir. Bu dönemde Peter Murdoch'un tasarladığı "Spotty Chair" adlı sandalye, kartondan oluşan bir oturma elemanıdır (Görsel 3). Noktalı (polka-dot) yüzey tasarımı, Pop Art'ın kitsch estetik anlayışını doğrudan yansıtırken tüketim kültürünün seri üretim ve geçicilik kavramlarını mobilya tasarımına taşımıştır. Spotty Chair, güçlü grafik desenleri ve parlak renk bloklarıyla Pop Art'ın gündelik imgelerden esinlenme, ironik görsellik ve kitlelere hitap etme yönünü simgelemektedir. Geleneksel mobilya tasarım yaklaşımlarıyla çelişen bu ürün, kullanıcıya renk ve desen aracılığıyla mekânda farklı bir deneyim sunmaktadır. Esnek üretim ve kullanım biçimleri sayesinde farklı mekânlara entegre edilebilse de geleneksel mobilyalara göre kısa ömürlü bir mobilyadır.

Spotty Chair, polietilen kaplı lamine edilmiş mukavva gibi malzemelerden üretilmiş, böylece düşük maliyetli ve kolay taşınabilir bir tasarım alternatifi oluşturmuştur (Fiell ve Fiell, 2024: 415). Karton gibi selüloz esaslı malzemeler, yenilenebilir kaynaklardan elde edilmesi ve üretim sürecinin plastik veya metal kadar enerji yoğun olmaması bakımından avantajlıdır. Ancak orijinal tasarımlarda kullanılan polietilen kaplama ve yapıştırıcılar geri dönüşüm ve biyobozunurluk bakımından kısıtlayıcıdır.

Mısır ve nişasta gibi doğal kaynaklardan elde edilebilen biyopolietilen, polietilen malzemeye sürdürülebilir bir alternatif oluşturmaktadır (Soo vd., 2024: 1). Dolayısıyla bugün, Spotty Chair'in tasarımı biyobozunur karton kompozitler, su bazlı yapıştırıcılar, biyopolietilen veya geri dönüştürülmüş kâğıt gibi malzemelerle çok daha çevre dostu hâle getirilebilir. Kolay sökülebilir ve düz paketlenabilir yapısı, nakliye ve depolama süreçlerinde karbon ayak izini azaltma potansiyeline sahiptir.

Spotty Chair, Pop Art döneminin yenilikçi malzeme kullanımı bakımından önemli bir örneğidir. Plastik yerine karton tabanlı bir yaklaşım getirmesi, onu Panton Chair veya Blow Chair gibi diğer Pop Art mobilyalarından ayırmaktadır. Bugün geri dönüştürülmüş ya da biyobazlı malzemelerle yeniden üretildiğinde, Pop Art'ın renkli ruhunu kaybetmeden sürdürülebilirlik ilkeleriyle uyumlu bir mobilya tipine dönüşebilir. Böylece geçmişin radikal tasarım denemeleri, günümüzün çevre odaklı tasarım anlayışına esin kaynağı olabilir.

Görsel 3. Spotty Chair, Peter Murdoch (Fiell ve Fiell, 2024: 407).

Gruppo DAM adlı tasarım ofisi tarafından tasarlanan Libro adlı koltuk, açılmış kitap sayfalarını andıran katmanlı yapısıyla dönemin Pop Art akımı ile tasarlanan mobilyalarına örnek teşkil etmektedir. Koltuk, sayfa gibi açılan formuyla Pop Art'ın gündelik nesneleri dönüştürme ve kitlesel kültürü yorumlama pratiğini mekâna taşımaktadır (Görsel 4). Siyah-beyaz kontrastı ve parlak yüzeyleri, dönemin moda anlayışına gönderme yapmaktadır. Bu sayede mobilya, kullanıcıya mizahi bir deneyim sunmaktadır.

Orijinal tasarım vinil kaplama, poliüretan dolgu, metal ve kanvas bir çerçeve ile oluşturulmuştur (Fiell ve Fiell, 2024: 407). Bu tür petrokimya tabanlı malzemeler, dönemin seri üretim ve düşük maliyetli yaklaşımının bir parçasıdır. Koltuğun esnek yapısı ve katlanabilen formu, taşınabilirlik ve mekânda farklı kullanım biçimleri yaratma potansiyeli sunmaktadır. Ancak poliüretan ve vinil gibi malzemeler doğada çözünmemekle birlikte geri dönüşümü kısıtlıdır. Bugünün malzeme teknolojileriyle bu tasarım, biyobazlı termoplastik poliüretan, geri dönüştürülmüş tekstiller, doğal lateks dolgular ve geri dönüştürülmüş metal gibi çerçeve malzemeleri kullanılarak üretilebilir. Katmanlı ve modüler formun kullanımı, kullanıcı tarafından kişiselleştirilebilir. Ayrıca oturma elemanı tamir edilebilir yapılarla desteklendiğinde ürün ömrü uzatılabilir. Bununla birlikte katlanabilir tasarım nakliye sırasında hacmi azaltarak karbon ayak izini düşürerek döngüsel tasarım ilkelerine hizmet edebilecektir.

Libro, açılan kitap sayfalarına benzer esnek formuyla kullanıcıya alışılmışın dışında bir oturma deneyimi sunmaktadır. Bu esneklik, oturma ve uzanma gibi farklı kullanımlar için olanak yaratmaktadır. Pop Art'ın deneyim odaklı tasarım yaklaşımı, ergonomik esneklikle birleşerek mobilyanın işlevsel olmasının yanı sıra etkileşim ve deneyim odaklı bir tasarım nesnesi olmasını sağlamaktadır.

Sonuç olarak bu koltuk, Pop Art'ın radikal estetik anlayışı ile dönemin seri üretim ve tüketim odaklı malzeme anlayışının tipik bir birleşimidir. Günümüzde çevre dostu malzemeler ve döngüsel tasarım prensipleriyle yeniden üretildiğinde, Pop Art'ın ikonik görsel kimliği korunurken sürdürülebilir bir tasarım ürününe dönüştürülebilir. Böylece bu mobilya, geçmişin yenilikçi ruhunun günümüzün çevre bilinciyle nasıl bir araya getirilebileceğini göstermesi bakımından güçlü bir örnek oluşturmaktadır.

Görsel 4. Libro, Gruppo DAM (Fiell ve Fiell, 2024: 432).

Wendell Castle, 1969 yılında Pop Art akımının estetik anlayışı ve organik formlardan ilham alarak “Molar” serisini tasarlamış, bu seri adını azı dişine benzeyen formundan almıştır (Görsel 5). Bu form, kalıplanmış cam yünü ve polyester reçine ile oluşturularak dönemin endüstriyel malzeme anlayışını yansıtmış ve Molar Sofa’yı Pop Art’ın alışılmışın dışında formuyla buluşturmuştur (Fiell ve Fiell, 2024: 375). Oturma elemanının geleneksel malzemeler yerine endüstriyel malzemelerle üretilmesi, Pop Art’ın tüketim toplumu ve seri üretim eleştirisiyle de örtüşmektedir. Mobilyanın fonksiyonel bir oturma elemanı olmasının ötesinde mekânın içerisinde bir sanat nesnesi olarak konumlanması, Pop Art’ın provokatif doğasına uygundur. Eğlenceli form, parlak renk ve kitsch unsurlar, kullanıcının mekân deneyimini farklılaştırmaktadır.

Orijinal Molar Sofa’nın fiberglas ve polyester reçine kullanılarak üretilmesi, dönemin düşük maliyetli ve seri üretime uygun teknolojilerinin bir yansıması olmuş, fiberglasın kalıplama ile şekillendirilebilmesi mobilyanın kıvrımlı ve monoblok bir forma sahip olmasına katkıda bulunmuştur. Ancak fiberglas ve polyester reçine petrokimya kökenli, geri dönüşümü zor ve toksik katkılar içeren malzemelerdir. Bununla birlikte oturma elemanının monoblok formu, mobilyanın yüzeyi hasar aldığı anda tamir edilebilmesini ya da yedek bir malzeme ile değiştirilebilmesini engelleyecektir. Ayrıca bu monoblok form, nakliye ve depolamada ürünün fazla yer kaplamasına neden olarak karbon ayak izini artırma potansiyeline sahiptir. Bugün Molar Sofa, biyobazlı reçineler, kenevir ve keten gibi doğal lifler veya biyokompozit malzemeler kullanılarak çevre dostu bir şekilde yeniden üretilebilerek bu karbon ayak izinin nispeten azaltılmasını sağlayabilir.

Molar Sofa, heykelsi formunun yanı sıra organik kıvrımları, kullanıcıya alışılmışın dışında bir oturma pozisyonu sunarak Pop Art’ın deneyim odaklı yaklaşımını görünür kılmıştır. Bu yaklaşım, koltuğun kullanıcıyı mekân içinde yeni bir deneyim biçimine davet etmesini sağlamıştır. Bu ergonomik deneyim, mobilyanın uzun süreli kullanımına ve kullanıcıyla duygusal bir bağ kurmasına olanak vermektedir bu da sürdürülebilirlik bakımından önemli bir husustur.

Sonuç olarak Molar Sofa, Pop Art akımının getirdiği malzeme ve form konusundaki değişiklikleri yansıtarak dönemin plastik ve fiberglas teknolojilerinin sürdürülebilirlik bakımından sorgulanmasına zemin hazırlamaktadır. Bugünün malzeme teknolojileriyle bu ikonik oturma elemanı görece çevre dostu ve döngüsel tasarım ilkeleriyle örtüşen bir şekilde yeniden üretilebilir. Böylece Molar Sofa, geçmişin yenilikçi ikonunun günümüzün

sürdürülebilir tasarım anlayışıyla nasıl buluşabileceğini gösteren güçlü bir örnek olarak değerlendirilebilir.

Görsel 5. Molar Sofa, Wendell Castle (Fiell ve Fiell, 2024: 375).

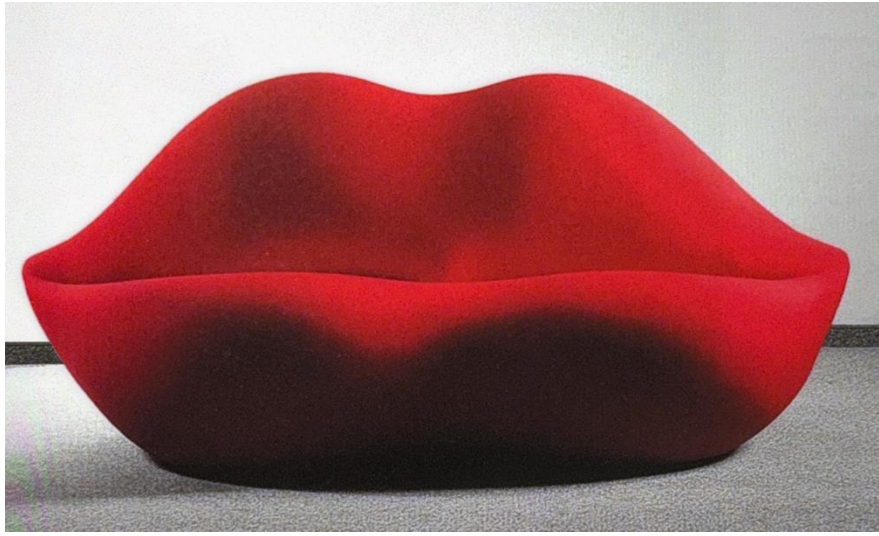
1970 yılında Studio 65 tarafından tasarlanan Bocca Sofa, Salvador Dali'nin Mae West'in Yüzü adlı tablosundan esinlenmiştir (Fiell ve Fiell, 2024: 433). Bu ilham, tasarımın dönemin Pop Art ruhunu ve toplumsal dönüşümünü yansıtan ikonik bir mobilya örneğine dönüşmesini sağlamış, dudak formundaki kanepenin işlevsel bir oturma elemanı olmasının ötesinde kültürel bir simge hâline gelmiştir (Görsel 6). Kültürel bir simge hâline gelen Bocca Sofa'nın parlak kırmızı rengi, organik dudak formu ve kitsch karakteriyle daha da güçlenerek, Pop Art'ın provokatif ve medya odaklı estetik anlayışını mekâna taşımıştır. Böylece form, kullanıcıyı şaşırtan ve mekânın görsel kimliğini kökten değiştiren bir sanat nesnesi niteliğine bürünmüş, Marilyn Monroe'ya yapılan gönderme ise Pop Art'ın popüler kültür ikonlarını tasarımın merkezine yerleştirme eğilimini doğrudan görünür kılmıştır.

Orijinal Bocca Sofa kalıplanmış poliüretan köpük gövdesi ve elastik tekstil kaplaması, 1970'lerde seri üretim ve heykelsi formların kolay üretimi bakımından avantaj sağlamıştır (Fiell ve Fiell, 2024: 433). Poliüretan köpük dayanıklılık ve esneklik sağlasa da petrokimya kökenli olması ve geri dönüşüm zorluğu nedeniyle günümüzde sürdürülebilirlik açısından sorunlu kabul edilmesine yol açmıştır. Bu sorun, Bocca Sofa'nın biyobazlı poliüretan, geri dönüştürülmüş tekstiller, doğal lateks dolgular ve modüler bir strüktür kullanılarak çevre dostu bir biçimde yeniden üretilmesiyle aşılabılır. Değiştirilebilir kılıflar ile modüler ve tamir edilebilir strüktürler, ürünün kullanım ömrünü uzatarak atık miktarını azaltabilir bu sayede Bocca Sofa geçmişten bugüne sürdürülebilir ve ikonik bir oturma elemanı olarak yeniden konumlandırılabilir.

Bocca Sofa'nın geleneksel kanepelerden farklı bir oturma deneyimi sunması, kullanıcıyı mekânla ve mobilyayla yeni bir ilişki kurmaya davet etmiş, bu davet heykelsi formun Pop Art'ın eğlenceli karakteriyle birleşerek mekânda estetik ve duygusal bir odak noktası oluşturmasına katkı sağlamıştır. Bu estetik-ergonomik birliktelik, mobilyanın uzun süre elde tutulması ve bu sayede daha az tüketim yapılması anlamında sürdürülebilirlik avantajı sağlamaktadır.

Sonuç olarak Bocca Sofa, Pop Art estetiğinin mobilya tasarımında en görünür biçimde vücut bulduğu örneklerden biri olarak, petrokimya bazlı malzemelerin dönemin tasarım ikonu hâline nasıl gelebildiğini ve bugün çevre dostu alternatiflerle nasıl yeniden yorumlanabileceğini gösteren güçlü bir örnek sunmaktadır. Bu koltuk aracılığıyla Pop Art'ın ikonografisinin

günümüz sürdürülebilirlik anlayışıyla buluşturulması, geçmişin radikal estetik anlayışını geleceğin çevre odaklı tasarım pratikleriyle bağdaştıran güçlü bir araştırma alanı sunmaktadır.

Görsel 6. Bocca, Studio 65 (Fiell ve Fiell, 2024: 433).

Bu çalışma kapsamında incelenen Panton Chair, Blow Chair, Spotty Chair, Libro, Molar Sofa ve Bocca Sofa gibi ikonik tasarımlar, Pop Art akımının mobilya tasarımında yarattığı estetik ve kavramsal dönüşümü farklı boyutlarıyla ortaya koymuştur. Her bir mobilya, dönemin parlak renkleri, organik ya da kitsch formları ve petrokimya temelli malzeme anlayışıyla Pop Art'ın karakteristik özelliklerini yansıtırken; günümüz sürdürülebilirlik ilkeleri bağlamında yeniden üretilebilecek potansiyeller de barındırmaktadır. Bu örneklerin malzeme kullanımı, ergonomisi, kullanıcı-mobilya ilişkisi ve döngüsel tasarım stratejilerine açıklığı; Pop Art mobilyalarının sadece estetik ve kültürel bir fenomen değil, aynı zamanda bugünkü çevre dostu tasarım arayışları için bir referans alanı olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla bu analizlerden elde edilen veriler, Bulgular ve Tartışma bölümünde Pop Art mobilyalarının malzeme, form ve üretim teknikleri üzerinden nasıl bir sürdürülebilirlik perspektifi sunabileceğini sistematik olarak tartışmak için bir temel oluşturmaktadır.

Bulgular ve Tartışma

Araştırmanın bulguları, Pop Art akımının mobilya tasarımında yarattığı estetik ve malzeme temelli dönüşümün, günümüz sürdürülebilirlik yaklaşımlarıyla hem benzerlik hem de çelişki gösterdiğini ortaya koymaktadır. Çalışmada analiz edilen Panton Chair, Blow Chair, Spotty Chair, Libro, Molar Sofa ve Bocca Sofa örnekleri; Pop Art'ın parlak renkler, organik veya kitsch formlar ve petrokimya kökenli malzemeler gibi öne çıkan karakteristiklerini yansıtırken; bu ürünlerin güncel sürdürülebilir tasarım ölçütleriyle yeniden değerlendirilebileceğini göstermektedir. Bulgular; malzeme ve üretim teknikleri, form ve kullanıcı deneyimi, sürdürülebilir tasarım potansiyeli olmak üzere üç düzlemde belirlenmiştir.

Pop Art döneminin ikonik mobilyaları, dönemin seri üretim teknolojilerine uygun şekilde sentetik malzemelerden üretilmiştir. Panton Chair'in cam elyaf takviyeli polyester yapısı, Blow Chair'in PVC gövdesi, Molar Sofa'nın fiberglas ve polyester reçine kompozisyonu ve Bocca Sofa'nın poliüretan köpüğü bu yaklaşımın tipik örnekleridir. Bu malzemeler dayanıklılık, esneklik ve düşük maliyet avantajı sağlamış ancak doğada çözünmemeleri ve geri dönüşüm güçlükleri nedeniyle günümüzde sürdürülebilirlik açısından

sorunlu hale gelmiştir. Bununla birlikte bu örneklerin tümü, biyobazlı poliüretan, geri dönüştürülmüş plastik, doğal lif takviyeli biyokompozit veya modüler sistemler gibi alternatiflerle yeniden üretildiğinde çevre dostu bir potansiyel sunmaktadır. Dolayısıyla Pop Art mobilyalarının tasarımı, malzeme yeniliğine açık olması sayesinde güncel sürdürülebilirlik kriterlerine adapte edilebilir.

Araştırma bulguları, Pop Art mobilyalarının estetik yenilik getirmenin ötesine geçerek kullanıcı ile mobilya ilişkisini dönüştürdüğünü ortaya koymaktadır. Panton Chair'in antropomorfik çizgileri ve kıvrımlı formu, Blow Chair'in şişirilebilir yapısı, Spotty Chair'in karton esaslı gövdesi veya Molar Sofa'nın dış formunu çağrıştıran hacmi, geleneksel oturma deneyimini sorgulayan tasarım yaklaşımlarını temsil etmektedir. Bu özellikler, kullanıcıya daha esnek, deneyim odaklı ve duygusal bağ kurabileceği ürünler sunarak, dolaylı biçimde uzun ömürlü kullanım ve daha az tüketim imkânı yaratmaktadır. Bu durum, sürdürülebilirlik bakımından değerlendirildiğinde ürün ömrünün uzatılması ve kaynak kullanımının azaltılması gibi kritik hedeflerle örtüşmektedir.

Çalışmada incelenen örnekler, Pop Art'ın geçici, mizahi ve seri üretime dayalı doğasının, günümüzde döngüsel tasarım ilkeleriyle yeniden ele alınabileceğini göstermektedir. Blow Chair'in katlanabilir yapısı, Spotty Chair'in düz paketlenilebilir formu, Libro'nun katmanları ve Bocca Sofa'nın değiştirilebilir kılıf potansiyeli; nakliye maliyetlerinin düşürülmesi, karbon ayak izinin azaltılması ve ürünün kolay onarılabilmesi gibi döngüsel tasarım stratejilerine uyulanabilirlik için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu özellikler, mobilya tasarımının malzeme değişiminin yanı sıra kullanım senaryoları ve yaşam döngüsü stratejileriyle de sürdürülebilir kılınabileceğini ortaya koymaktadır.

Elde edilen bulgular, Pop Art döneminde ortaya çıkan radikal tasarım yaklaşımlarının bugünün çevresel kaygılarına cevap verecek biçimde yeniden yorumlanabileceğini göstermektedir. Pop Art mobilyaları, tüketim kültürünün eleştirisiyle yola çıkmasına rağmen dönemin tasarım alanında yenilikçi malzeme kullanımının bir sonucu olarak çevreye olumsuz etkileri olan ürünler ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ancak bugün bu ikonların form, renk ve mizah anlayışı korunarak çevre dostu malzeme ve üretim teknikleriyle yeniden tasarlanması mümkündür. Böylece Pop Art akımının estetik anlayışı, tasarımcılara tarihsel ve yenilikçi bir perspektif kazandırabilir. Öte yandan bulgular, sürdürülebilirlik kavramının yalnızca malzeme değişimiyle sınırlı olmadığını, kullanıcı-mobilya ilişkisi, ergonomi, duygusal bağ ve ürün ömrü gibi insana yönelik faktörleri de içermesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, Pop Art mobilyalarının heykelsi ve deneyim odaklı doğasıyla örtüşerek, sürdürülebilirliğin insan-merkezli boyutuna işaret etmektedir.

Sonuç

Bu çalışma, Pop Art akımının mobilya tasarımında yarattığı estetik ve malzeme temelli dönüşümün günümüz sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde nasıl yeniden değerlendirilebileceğini ortaya koymuştur. İncelenen örnekler, Pop Art'ın parlak renkleri, organik ve kitsch formları, seri üretime uygun malzemeleri ve tüketim kültürüne göndermeleriyle dönemin estetik anlayışını yansıtırken; bu ikonların bugünün çevre dostu malzeme ve üretim teknolojileriyle yeniden yorumlanabileceğini göstermektedir.

Araştırma bulguları, sürdürülebilirliğin yalnızca malzeme seçimiyle sınırlı olmadığı; ürünün tasarım, üretim, kullanım ve bertaraf süreçlerinin tamamını kapsayan bütüncül bir yaklaşım gerektirdiğini ortaya koymuştur. Pop Art mobilyalarının ergonomi ve kullanıcı deneyimi odaklı tasarımları sayesinde uzun ömürlü kullanım, onarım, yeniden değerlendirme ve düşük karbon ayak izi gibi döngüsel tasarım stratejilerine uyulanabilmektedir. Bu kapsamda çalışma, geçmişte çevresel etkileri göz ardı eden ancak tasarım dili bakımından radikal ve yenilikçi olan Pop Art mobilyalarının, bugünün sürdürülebilirlik arayışlarına yön verebileceğini

ortaya koyarak tasarımcılar için tarihsel ve kültürel mirasın sürdürülebilirlik perspektifiyle yeniden okunması ve geçmişten ilham alan çevre dostu malzeme ve üretim stratejilerinin geliştirilmesi olmak üzere iki önemli katkı sunmuştur.

Sonuç olarak Pop Art'ın ikonik mobilyaları, tüketim toplumu eleştirisini görsel mizah ve cesur formlarla ifade ederken, günümüzde çevre dostu bir tasarım vizyonunun inşasında referans alınabilecek birtakım örnekler sunmaktadır. Bu çalışma, tasarım disiplini içinde geçmişin deneysel yaklaşımının geleceğin sürdürülebilir tasarım pratikleriyle birleşebileceğini ve bu birleşimin kullanıcı-mobilya ilişkisini de dönüştüreceğini vurgulamaktadır. Böylece Pop Art, tarihsel bir akım olmasının yanı sıra sürdürülebilirlik ilkelerinin yaratıcı ve eleştirel bir biçimde hayata geçirilebileceği bir tasarım platformu olarak değerlendirilebilir.

Kaynaklar

- Açııcı, F. K. (2023). Interpretation of prior design in furniture design. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 8(1), 259-272.
- Akgün, S., Sönmez, E. ve Beşir, Ş. E. (2020). Söylemler üzerinden pop art dönemi mobilyalarının incelenmesi. *Fine Arts*, 15(1), 17-31.
- Bekar, İ. ve Kutlu, İ. (2022). Covid-19 sonrası ofis mobilyalarındaki değişimin sürdürülebilirlik bağlamı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31(2), 423-436.
- Benlioğlu, N. ve Yörük, Y. (2025). Pop art'ın günümüz duvar kağıdı desenlerine etkisi. *Medeniyet Sanat Dergisi*, 11(1), 105-121.
- Bulhaz, Ü. Ç. (2020). Sürdürülebilirlik kavramının iç mimarlık açısından değerlendirmesi. *Online Journal of Art & Design*, 8(3), 272-285.
- Canbolat, T. (2019). Sürdürülebilir mobilya tasarımına model olarak düz-paketlenebilir sökülebilir strüktür yaklaşımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28(3), 37-49.
- Canoğlu, S. (2012). *Türkiye'de modern mobilya tasarımının gelişimi: öncü mobilya tasarımcılar üzerine bir analiz* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Çiftci, S. K. ve Demirarslan, D. (2021). 20. yüzyılda mobilya tasarımı akımlarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(79), 1607-1627.
- Ekmekçiöğlu, D. (2024). Endüstriyel tasarımda sürdürülebilirlik girdisinin mobilya endüstrisi üzerinden değerlendirilmesi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 14(2), 686-706.
- Fiell, C. ve Fiell, P. (2024). *1000 Chairs*. Taschen.
- Güneş, S. ve Demirarslan, D. (2020). Sürdürülebilirlik ve mobilya tasarımında çevreci yaklaşımlar. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 5(6), 81-99.
- Kalay, T. (2023). Reflections of yin-yang philosophy on space design and analysis through examples. *Journal of Interior Design and Academy*, 3(2), 249-268. <https://doi.org/10.53463/inda.20230231>
- Kalay, T. (2024). Ergonomi ve biyofilik tasarım ilkelerinin ilişkisinin kütüphane tasarımı üzerinden değerlendirilmesi. *8gen-ART*, 4(1), 73-88.
- Koç, S., Ertas, Ş., & Konakoğlu, Z. N. (2017). Modernizmle birlikte Bauhaus akımı ve trend olan mobilyalar. *İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi*, 6(3), 957-969.
- Özel, Y. ve Ürük, Z. F. (2021). Mobilya-biçim-tercih. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (23), 589-600.

- Kalebek, N. A., Öztürk, T. ve Görüş, Y. (2022). Pop art akımı ve moda tasarımcıları. *Atlas Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(12), 19-28.
- Özkader, G. ve Söğüt, M. A. (2025). Mobilya tasarımında temel tasarım ilkelerinin kullanılması. *Mimarlık ve Yaşam*, 10(1), 35-56.
- Soo, X. Y. D., Muiruri, J. K., Wu, W. Y., Yeo, J. C. C., Wang, S., Tomczak, N., ... ve Zhu, Q. (2024). Bio-Polyethylene and polyethylene biocomposites: an alternative toward a sustainable future. *Macromolecular Rapid Communications*, 45(14), 2400064.
- Söğüt, M. A., & Eren, C. (2023). Oturma elemanın tasarımında malzeme ve biçim; estetiğin sanatı. *Online Journal of Art & Design*, 11(5), 638-649.
- Söğüt, M. A. ve Kandemir, A. (2023). Biyomimikri yaklaşımının mobilya tasarımında sürdürülebilirlikle ilişkisinin irdelenmesi. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 8(4), 332-349.
- Şahin, S. (2018). Mobilya tasarımında ekolojik malzeme açısından kağıt kullanımı. *Mimarlık ve Yaşam*, 3(1), 53-61.
- Whiteley, N. (1987). 'Semi-works of art': consumerism, youth culture and chair design in the 1960s. *Furniture History*, 23, 108-126.